

СТРАТЕГІЯ УСПІХУ АБО ЯК ОБРАТИ ПРОФЕСІЮ

Вітаємо! Якщо ти відкрив цю папку та читаєш ці рядки - тобі не байдуже питання власної професійної долі і ти свідомо обмірковуєш майбутні шляхи професійної кар'єри.

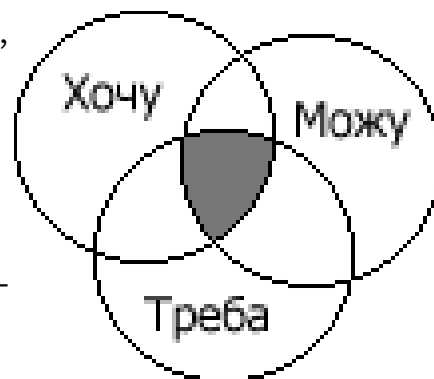
Отже для того щоб прийняти правильне рішення, необхідно врахувати ряд факторів - власні побажання, психологічні особливості та пам'ятати про потреби ринку праці.

Давай увесь процес вибору професії представимо у вигляді спрощеної схеми, де існують три невід'ємні частини:

Хочу: Твої бажання, цікавість, прагнення

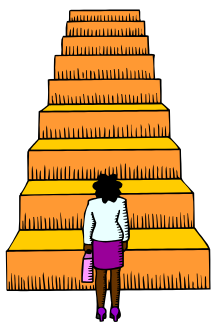
Можу: Твої здібності, таланти, стан здоров'я

Треба: стан ринку праці, соціально-економічні особливості регіону
■ **Зона твого вибору професії**

При різноманітності варіантів яким же чином знайти оптимальну середину між бажаннями, здібностями та зовнішніми факторами ринку праці!?

Зроби 7 кроків у виборі професії та отримай впевненість в своєму майбутньому

1 крок – Сформулюй список підходящих професій

Перерахуй професії, які тобі подобаються, цікавлять, за якими ти бажав б працювати

2 крок – зафіксуй перелік вимог до професії, що обирається:

- професія та майбутній рід занять;
- професія та життєві цінності;
- професія та життєві цілі;
- професія та реальне працевлаштування за фахом;
- бажаний рівень професійної підготовки;
- професія та твої схильності й здібності;
- бажані зміст, характер й умови роботи.

Відповіді на запитання наведені нижче допоможуть тобі наблизитись до уявлення щодо «Роботи твоєї мрії»

1. Забудьте про свою освіту, вік, зовнішність і т.п. Ким би ти хотів бути?
2. Що саме ти цінуєш в цій роботі? Що в ній є цікавого? Які потреби вона задовольняє?
3. Які ти ще знаєш професії (види роботи), що задовольняють ті ж потреби?
4. Які з них приваблюють особисто тебе?
5. Які з них ти можеш набутися, враховуючи твої навички та здібності, можливість отримання необхідної освіти?

3 крок – Визнач значимість кожної вимоги, наскільки всі перераховані вимоги значимі.

Може бути, є менш важливі вимоги, які, за великим підрахунком, можна й не враховувати.

Наприклад, ти умієш водити машину і добре знаєш англійський. Також у тебе хороша зовнішність, ти любиш спілкуватися з людьми і легко знаходиш з ними спільну мову. Ти схиляєшся до економічних наук, але не хочеш бути бухгалтером, і в той же час не бажаєш йти торгувати на ринок. Проаналізувавши це ти зможеш знайти професію саме для себе. Можливо професія мерчендайзера те, що тобі треба !?.

4 крок – Оціни свою відповідність вимогам кожної з підходящих професій

Крім тих вимог, які є у тебе до професії, існують і вимоги самої професії. Проаналізуй, чи розвинені у тебе професійні якості, чи відповідають твої інтелектуальні здібності, психологічні особливості, стан здоров'я вимогам професії.

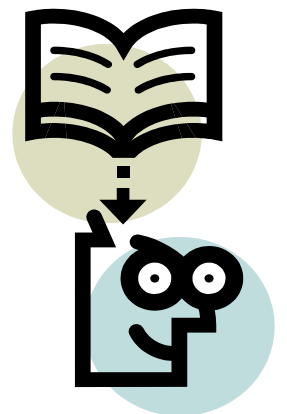
Так, наприклад, для успішної роботи аудитором необхідно

проявляти акуратність, зосередженість, наполегливість, посидючість та вміння концентруватись. Особливо для успішних аудиторів притаманні принциповість, високі моральні принципи, вміння компетентно вирішувати складні аудиторські завдання.

5 крок – Проаналізуй, яка професія із усього списку більше інших підходить тобі по всіх пунктах

6 крок – Перевір результати та переконайся в правильності твоїх міркувань, детально обговори своє рішення з батьками, вчителями, психологом, профконсультантом та друзями.

7 крок – Визнач основні практичні кроки до успіху!

Визначай:

- як підвищити свою конкурентоздатність на ринку праці;
- у якому навчальному закладі ти зможеш одержати професійну освіту;
- як розвивати в собі професійно важливі якості;
- як можна отримати практичний досвід роботи з даної спеціальності.

Які фактори обумовлюють твій вибір професії та які можливі помилки?

Що впливає на вибір професії!?

На практиці виявляється, що особисті схильності враховуються в останню чергу, а от думка батьків впливає в першу чергу. Існує 8 факторів вибору професії (за Е.А. Климовим):

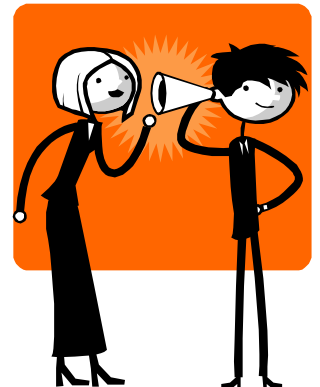
1 фактор - **Позиція старших членів родини**

Батьки, старші члени родини несуть пряму відповідальність за те, як складається твоє життя. Ця турбота поширюється й на питання вибору майбутньої професії.

2 фактор - **Позиція товаришів, друзів**

Дружні зв'язки у твоєму віці вже дуже міцні й можуть сильно впливати на вибір професії. Можна дати лише загальну пораду: правильним буде рішення, що відповідає твоїм інтересам і збігається з інтересами суспільства, у якому ти живеш.

3 фактор - **Позиція вчителів, шкільних педагогів**

Спостерігаючи за поведінкою, навчальною і позанавчальною активністю, досвідчений педагог знає багато такого про тебе, що приховано від непрофесійних очей і навіть від тебе.

Дізнайся, прислухайся до порад та рекомендацій!

4 фактор - **Особисті професійні плани**

Мова йде про твої уявлення щодо етапів освоєння професії.

Виробництво:

Ти бажаєш якнайшвидше заробляти гроші, і при цьому мати професію, яка буде забезпечувати впевненість в завтрашньому дні?

Лише на виробництві можливо отримати професію всього за 3-6 місяців.

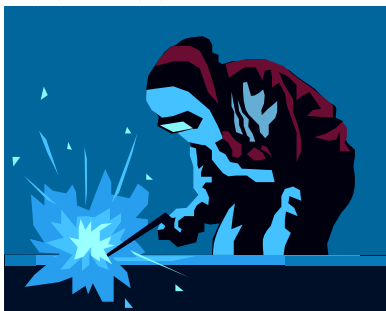
Якщо в подальшому ти вирішиш отримати вищу освіту без відриву від виробництва на заочному відділенні навчального закладу, ти маєш можливість розраховувати на додаткову відпустку, пов'язану з навчанням та інші пільги.

Професійно-технічний навчальний заклад:

Перевага навчання - відпрацювання практичних навичок на виробництві протягом майже трьох чвертей навчання.

На навчання може тривати від 10 місяців до 3 років відповідно базовій чи повній середній освіті.

По закінченню навчання ти швидко досягнеш високої продуктивності праці та високого заробітку. Фахівці стверджують, що для того щоб отримати найвищий розряд та найвищу заробітну плату потрібно в середньому 3 роки та значного бажання досягти професіоналізму.

Технікум та коледж:

Тебе приваблює диплом про вищу освіту але ти більше схильний до практичної роботи?

Пройди навчання в технікумі і за 3-4 роки ти отримаєш базову вищу освіту, набудеш як практичні навички роботи на підприємстві, так і фундаментальні знання з обраного професійного напрямку.

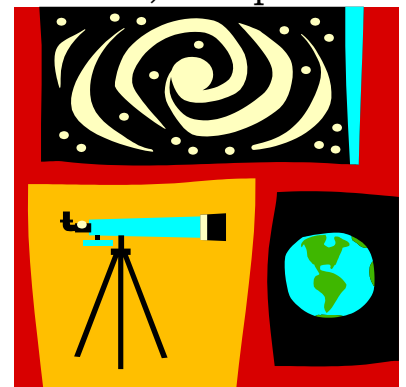
Продовжити освіту ти можеш у профільному інституті, одразу вступив на другий-третій курс навчання.

Вищі навчальні заклади:

У разі проходження навчання у вищому навчальному закладі ти отримаєш ґрунтовні фундаментальні, теоретичні знання за обраним напрямком професійної діяльності.

Диплом спеціаліста ти отримаєш за 5-6 років та при успішному навчання можеш розраховувати на стипендію.

Для багатьох молодих спеціалістів, нажаль, заробітна плата є не дуже високою, досягнення найвищого рівня кваліфікації та оплати праці потребує значний час.

5 фактор - Здібності

Про своєрідність своїх здібностей треба судити не тільки по успіхах у навчанні, але й по досягненнях у найрізноманітніших видах діяльності. Наприклад, успішна робота лісника будується не лише на ґрунтовних знаннях з біології, хімії, фізики, кресленні та географії, та необхідно ще вміти добре орієнтуватися на місцевості, бути готовим до тривалого фізичного навантаження, мати теслярські навички.

6 фактор - Рівень вимог на суспільне визнання

Плануючи свій трудовий шлях, дуже важливо подбати про реалістичність своїх вимог. Наскільки перспективне твоє працевлаштування пожежником при слабкій фізичній підготовці, математиком при відсутності здібностей до теоретичних наук.

7 фактор - Інформованість

Важливо подбати про те, щоб відомості, що здобуваються тобою, про ту або іншу професію не виявилися перекрученими, неповними, однобічними.

Використовуй різні інформаційні джерела:

- наявні пропозиції служби зайнятості в працівниках та вимоги до претендентів;
- інформацію від осіб, що вже працюють за професією;
- довідники описів професій та професіограм;
- офіційні статистичні бюлетені щодо стану ринку праці;
- спеціальну літературу професійного характеру;
- статті в засобах масової інформації та Internet.

8 фактор - Схильності

Схильності проявляються в улюблених заняттях, на яких витрачається більша частина вільного часу. Це - інтереси, підкріплені певними здібностями.

Помилки при виборі професії

1. Ставлення до вибору професії як до незмінної

У будь-якій сфері діяльності відбувається зміна занять, посад у міру росту кваліфікації людини. При цьому найбільших успіхів досягає той, хто добре пройшов початкові щаблі.

Проаналізуй ситуацію на ринку праці. Зверни увагу на те, що з кожним роком з'являються все нові професії. Будь готовий до того, що прийдеться регулярно підвищувати кваліфікацію, освоювати суміжні спеціальності. Не бійся того, що вибір професії зараз фатальним образом визначить всю твою долю. Зміна вибору, освоєння нової спеціальності зробить тебе цінним фахівцем, необхідним у міждисциплінарних областях діяльності. Перша професія, навіть якщо ти потім передумаєш й знайдеш щось більш привабливе, знадобиться в несподіваних ситуаціях. Наприклад, перша освіта мистецтвознавця допоможе юристові за другою освітою розібратися в складних питаннях спадкування антикварних цінностей...

2. Існуючі думки про престижність професії

Відносно професії забобони проявляються в тому, що деякі важливі для суспільства професії, заняття вважаються нижчими, непристижними (наприклад: сміттяр).

Економіст або юрист нітрохи не більш корисні для суспільства, ніж токар або слюсар. Престижність професії повинна враховуватися - але після врахування твоїх інтересів і здібностей. Інакше будеш володарем (якщо будеш) "модної", але не тієї спеціальності, що приносить задоволення. Або, чого доброго, виявишся непридатними для виконання основних робочих функцій...

3. Вибір професії під впливом товаришів (за компанію, щоб не відстати)

Професію ми вибираємо за своїм "смаком" й "розміром" так само, як одяг і взуття.

Почуття групи, орієнтація на товаришів - дуже позитивні особливості юнаків та дівчат твого віку. Вони потрібні для освоєння норм поведінки в суспільстві, формування образу "Я" і самооцінки. Тому, оглядайся на інших, порівнюючи (себе із друзями), а не сліпо повторюй. Намагайся побачити, чим ти відрізняєшся від товаришів - і в чому ти схожий. Це допоможе зрозуміти, що якщо Василь йде на пожежника (а він - ризикова людина), тобі ця професія може не сподобатися (ти дуже обережний і розважливий).

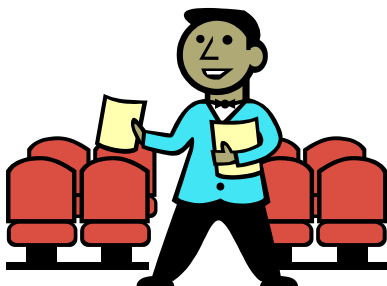
4. Перенесення ставлення до людини-представника тієї або іншої професії на саму професію

При виборі професії треба враховувати, насамперед, особливості даного виду діяльності, а не вибирати професію тільки тому, що тобі подобається або не подобається людина, що займається даним видом діяльності.

Особливо небезпечне зачарування викладачем (якщо тебе захоплює щирість фізика, це не означає, що тобі подобається фізика сама по собі, поза "комплектом"). Крім того, часто люди роблять помилку, намагаючись одержати професію кумира - спортсмена, політика, журналіста, артиста.

5. Захоплення тільки зовнішньою або якою-небудь частковою стороною професії

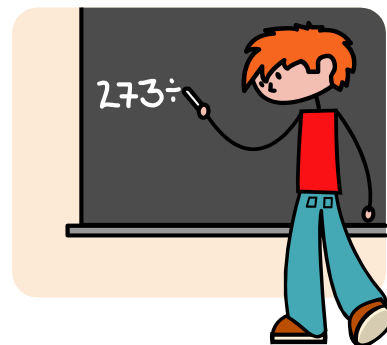

За легкістю, з якою актор створює на сцені образ, стоїть напружена, буденна праця.

А журналісти не завжди виступають у телепередачах - частіше вони перелопачують масу інформації, архівів, розмовляють із десятками людей - перш, ніж підготують 10-хвилинне повідомлення.

6. Ототожнення шкільного навчального предмета із професією або погане розрізнення цих понять

Є такий предмет, як іноземна мова, а професій, де потрібна здібність до мови, багато - перекладач, екскурсовод, телефоніст міжнародного зв'язку тощо. Тому при виборі професії треба враховувати, які реальні заняття й професії за цим предметом стоять.

Для цього найкраще не просто вивчити професіограми або словники професій. Варто проаналізувати інформацію служби зайнятості та газети з вакансіями (там звичайно вказується, яка освіта потрібна для конкретної вакансії). Наприклад, людина з лінгвістичною освітою ("українська мова й література", "іноземна мова" у школі) може працювати й викладачем, і перекладачем, і редактором, і секретарем-референтом. До того ж, май на увазі, що професій існує більше, ніж шкільних предметів. Можна стати маркетологом, апаратником, бібліографом, нотаріусом, архівістом. Професії, звичайно, можуть бути асоційовані з декількома шкільними предметами (звичайно відповідають вступним іспитам у профільний навчальний заклад при вступі на цю спеціальність). Скажімо, майбутньому економістові в школі може подобатися одночасно й математика, і географія.

7. Застарілі уявлення про характер праці в сфері матеріального виробництва

В усіх професіях і, насамперед, у робітничих, впроваджується складна й цікава техніка, суттєво підвищується культура праці.

А комп'ютер впроваджується абсолютно всі сфери діяльності - аж до тваринництва.

8. Невміння/небажання розбиратися у своїх особистісних якостях (схильностях, здібностях)

Розібратися в собі тобі допоможуть профконсультанти, батьки, учителі, товариші.

Корисними також можуть виявитися психологічні тести, а також статті й публікації на тему популярної психології. Однак, май на увазі, що серед них багато непрофесійних, так що стався

критично, як до результатів тестів, так і до того, що пишуть у психологічних книжках. Завдання популярних тестів - активізація діяльності по самопізнанню (самопостереженню, самоаналізу), а не видача тобі готової відповіді на питання про те, ким бути або наклеювання ярлика про те, який ти.

9. Незнання/ недооцінка своїх фізичних особливостей, недоліків, істотних при виборі професії

Існують професії, які можуть бути тобі протипоказані, тому що вони можуть погіршити твій стан здоров'я.

Таких професій небагато й до них належать, в основному, ті, у яких потрібна тривале напруження тих або інших фізіологічних систем. Комп'ютерники сильно напружують очі, а льотчики - серце...

10. Незнання основних дій, операцій та їхнього порядку при розв'язку, обмірковуванні завдання при виборі професії

Коли ти вирішуєш завдання по математиці, то виконуєш певні дії в певній послідовності. Було б розумно підійти також і до вибору професії.

Не сприймай жодні інструкції буквально, краще навіть, якщо ти творчо підійдеш до справи й розробиш для себе свій власний план - список необхідних для вибору професії дій. Сюди можуть бути включені: аналіз пропозицій на ринку освіти, аналіз попиту на ринку праці, об'єктивна оцінка своїх здібностей, схильностей, знань (за допомогою тестів або ще якимось) тощо.